

ÖP sept 1886

Ny skogslag för Jemtland

Vi återgifva här i sin helhet den af hr Hans Andersson i Bringåsen till innevarande års landsting ingifna motionen om den s. k. Norrbottenslagens tillämpning för vårt län.

Till Jemtlands läns landsting

Tid efter annan har, man och man emellan, ifrågasatts huruvida den nuvarande generationen kan försvaras med att lemna vind för våg och lugnt åse skogens hejdlösa utrotande inom länet, och om icke åtgärder i tid borde vidtagas för att för efterkommande söka bevara, åtminstone någon ringa del af den stora egendom, skogarna, våra förfäder lemnade i arf efter sig, men längre än till samtal härom har det ännu icke kommit. Flera omständigheter synas dock påvisa, att tiden nu är inne, att man söker göra sig reda för, om det längre ostraffadt låter sig göra, att endast lugnt åse skogarnas öfverdrifna sköflande – hvilket utom allt tvifvel blir fallet, derest ej en skogslag, mellankommer – och om man icke i tid bör försöka råda bot för den fara för skogsbrist som tvifvelsutän inom kort blir öfverhängande, derest *får gå-systemet* fortfarande får ega rum.

Länge har jag varit betänkt på att för Landstinget framlägga förslag om antagandet af samma lagstadgande rörande enskildas skogar, som gäller för Norr- och Vesterbottens län; men som en mängd afskräckande röster höjdes emot antagandet af den s. k. Norrbottenslagen under dess behandling vid riksdagen, de der med mörka färger utmålade allt det trassel och obehag det ifrågasatta lagförslaget skulle åstadkomma, derest det blefve gällande, så har jag velat invänta resultatet af lagens verkningar, för att få kännedom om huruvida de förespådda olägenheterna följt lagen i spåren, eller uteblifvit. Det har också dess bättre visat sig, att under de tolf år norrbottenslagen varit för detta län gällande och sedermera äfven under flera år tillämpats inom Vesterbottens län, ingen som helst missbelåtenhet uttalats deröfver, och att de många obehagligheter som förespåddes, endast voro förestafvade af de obotfärdigas förhinder.

Ingen som känner till förhållandena och vill hålla sig till sanningen, torde vilja bestrida, att den s. k. skogsafverkningen numera erhållit en utsträckning som icke bådär godt för framtiden och att en mycket stor öfverafverkning egt rum och fortfarande eger rum. Att detta varit fallet en lång följd af år och årligen tilltager är utom allt tvifvel. Också kom 1870 års skogskomité i sina beräkningar till det nedslående resultat, ”att sedan år 1869 en högst betydlig öfverafverkning egt rum”. Samma komité yttrar sig nemligen i fråga om huru mycket Jemtlands läns skogbärande marker skulle tåla vid, utan att skogens framgena bestånd äfventyras sålunda:

”Om nu det belopp af 1,262,367 st träd, som antagits vara år 1868 inom hela länet för industriella ändamål afverkade, minska med det antal träd, 13,874 st, som på sikt vidare kan inhemtas af de öfver afverkningen af skogseffekter från kronans skogar m. m. upprättade tabeller, antagits vara samma år afverkade å ofvan omförmälda allmänna skogar, med undantag likväl af boställsskogarna, skulle återsoden, 1,248,516 st träd, vara att anse såsom afverkade å enskilde tillhörige eller under enskild vård stående skogar. Men af dessa skogar kan, såsom komitén förut försökt ådagalägga, icke under nuvarande förhållanden vara för industrien årligen att påräkna mera i moget eller dugligt virke än 613,573 träd; och torde såsom slutföljd häraf framgå, att under år 1868 *öfverafverkning* egt rum till belopp af omkring 630,000 träd.”

Om man också skulle våga antaga, att dessa komiténs beräkningar icke äro fullt tillförlitliga, så torde det blifva svårt att bevisa motsatsen eller uppgöra en tillförlitligare. Det lär i alla

händelser stå fast, att förevar så stor öfverafverkning redan för 18 år sedan, så måste den nu vara oerhördt stor, då i betraktande tages att trävarurörelsen nu är vida större än år 1868, och att skogen anlitas långt utöfver hvad den tål vid, derom behöfver väl ej tvistas, då det är ett sorgligt faktum som af alla erkännes, om också af somliga endast i tysthet.

De många olägenheter, för att ej säga olyckor, som måste blifva en följd af total brist på duglig skog, äro så många och så ödesdigra att man ej utan beklämning kan tänka derpå. Hvad har skattehemman i magra och sterila skogstrakter för värde sedan skogen så ramponerats, att husbehofsskog fullständigt saknas? Är det icke antagligt att dessa förr eller senare bli skattevrak eller ödehemman? Man kan lätt tänka sig hvilka svårigheter som skulle uppstå för skoglösa hemmans innehafvare, derest större eldsvådor ödelade åbyggnaderna och byggnadsvirke saknades icke blott på den brandskadades område, utan äfven på angränsande byars. Återuppbyggnandet skulle utan tvifvel i de flesta fall öfverstiga den brandskadades krafter och följden blifva – en jordbrukare mindre och ett fattighjon mer.

Denna sorgliga tafla blir ej ljusare om man än kan antaga, att ju större värde skogen får, desto angelägnare måste egaren blifva att sjelfmant skydda densamma; ty der afverkningsrätten är för längre tid på annan öfverlåten, der har det visat sig att intresset för skogens vårdande i allmänhet icke finnes till, och dessutom bör ej förgätas att en förökad folkmängd kräfver ökad husbehofsvirke, samt att den skogbärande markens areal genom nyodlingar årligen minskas.

Till förekommande af skogsbrist - hvilket förhålland i min tanke inträdt, då byggnadsvirke på ett hemman icke mera är till finnandes – har många botemedel föreslagits. Något verksammare än ungskogens fridlysning torde dock näppeligen förefinnas och som dertill är förenadt med minsta besvär och kostnad.

En ledamot i 1856 års skogskomité har i en vid betänkadet fogad reservation, och som i denna fråga icke var med komitén ense, såsom det synes mig på ett fullt riktigt och öfvertygande sätt motiverat fridlysningsprincipen med följande ord: ” I afseende på den andra åsigten, den nemligen , att i stället för fridlysningsprincipen, som ligger till grund för komiténs förslag, antaga och såsom ett för hela landet gällande dekret, påbjuda återplanteringsskyldigheten, måste man onekligen finna den förtjent af uppmärksamhet, om änskönt vid en närmare granskning, samt tillämpningsförsök å de norra, egentliga skogsorterna, som stöter på svårigheter, hvilka göra den alldeles opraktisk för närvarande förhållanden i Sverige, i sin helhet taget, såväl i afseende å folklynne och institutioner i allmänhet, som äfven till ej ringa del, i afseende å territoriala och lokala omständigheter. Betraktar man med noggrannhet de frukter, denna princip budt i de länder, der den varit eller är gällande, skall man ock med dem finna sig föga tillfredsstäld. Man behöfver blott med uppmärksamhet genomläsa komiténs utdrag ur den utländska lagstiftningen, för att finna detta omdöme från svensk synpunkt bekräftadt.”

”Fridlysningsprincipen eger deremot i vårt land icke allenast urminnes häfd, utan ock stöd af nu gällande lag, i hvad allmänningar angår. Folket vet hvad den betyder och erkänner dess moraliska giltighet . Dess nytta och användbarhet har erfarenheten lagt i dagen. Utsträckning af denna princip, jemväl till privatskap, i de fall der samhällets väl så fordrar, är det lindrigaste tvång, som med praktisk verkan kan påläggas. då expropriation väl måste erkännas såsom ingrepp i eganderätt utgör deremot fridlysningen såsom den af ålder varit ansedd, endast ett uppskof af nyttjanderättens utöfning. Fridlysningen kräfver ingen uppoffring af den enskilde och medför således intet rättvist ersättningsanspråk, ty att afstå från en samhällsvådlig och förbjuden devastation, d. v. s. från en till sin natur oloflig handling, kan icke af samhället erkännas såsom uppoffring. Fridlysningen är allmänt tillämplig öfver hela landet. Undantagsstadganden erfordras icke, men tillämpningen kan likväl, utan skada modifieras efter olika förhållande och landssed der sådant möjligtvis skulle kunna vara af nöden” etc.

Mera vore att tillägga härom, men vidare motivering torde vara öfverflödig då förhållandena äro allmänt kända.

På grund af det anförda vågar jag föreslå:

Att Landstinget ville för sin del uttala såsom sin åsigt att den af Riksdagen antagna, nu gällande skogsordning, eller lag, för stäffjande af ungskogens öfverdrifna afverkning inom Norr- och Vesterbottens län, äfven må med några smärre förändringar antagas för Jemtlands län; och att Landstinget, på sätt detsamma finner lämpligast, hos vederbörande går i författning om denna lags snara tillämpning för länet.

De förändringar i denna förordning, som synas mig böra vidtagas; anhåller jag få muntligen framställa under frågans behandling vid tinget.

Bringåsen den 2 september 1886

Hans Andersson